

Mandag 29. juni.

DEN NORSKE FRONT

En øket optimisme har gjennomgående gjort seg gjeldende på den norske front, jøssingfronten, helt siden ifjor høst, da en tyske framrykking i Russland stoppet opp. Denne optimisme nådde høydepunktet for en tid siden. Mange trodde at krigen ville slutte i år, ja, enkelte endog i sommer. Optimismen, troen på en lys framtid, gir kraft og styrke, gjør også ofte menneskene bedre. Som motvekt mot tunge og triste tanker, mot savn og slit, er den også av det gode. På den annen side må en vokte seg for overdreven optimisme som - når virkeligheten går en imot - lett kan slå over i pessimisme med derav følgende bitterhet og mistillit.

Men la oss nå se litt på den militære situasjon i store drag, for det er jo den som må danne grunnlaget for "vår tro".

Den militære situasjon gir grunn til tillit, for såvidt som akselmaktene med deres håndlangere utvilsomt etterhånden går tilbake i kampkraft, mens de krefter som står dem i mot blir sterkere. Tysklands militære maktmidler er riktignok ennå store og kraftige, men dog svakere enn i fjor på disse tider - krigen i Russland har tæret voldsomt på kreftene, kvantitativt og kvalitativt. Italia utretter stadig mindre. Deres innsats i Russland er ubetydelig, i Middelhavet svak, i Libia bedre - Men krigstrettheten gjør seg gjeldende i det italienske folk, krigsbegeistringen er forsvunnet. Japan har utrettet store ting på de seks måneder siden krigen mot U.S.A.-England begynte. Men den store spredning av kreftene over det østasiatiske arkipel og over store landfronter har svekket Japans samlede slagkraft. Ennå har japanerne ikke kunnet skaffe seg sikre forbindelseslinjer til sjøss, svære tap har de også her lidt, og på landfronten synes det også som om framgangen blir stadig mindre. Angrep på India og Australia synes foreløpig oppgitt.

Motpartene, angelsaksene og russerne kan ennå ikke peke på mange seire, men deres militære stridskrefter er veldige og vil øke framover. Disse krefter er imidlertid vanskelig å koordinere og virker langsomt på grunn av de store avstander mellom kraftsentrene og de store områder kreftene virker over. -Virkningene gjør seg derfor mere gjeldende over det hele samtidig, ikke så meget på de enkelte punkter. Det viktigste krigsmål er å slå Tyskland, dermed vil også Italia være "ferdig", og Japan vil deretter forholdsvis snart kunne stoppes med forenede anstrengelser av Kina, U.S.A., England og Russland. Tyskland kan bare slås på landfronten i forbindelse med sperring av tilførsler. Det mest effektive ville være å danne en kraftig vestfront ("den annen front"), og denne burde dannes jo før jo heller. Skal det monne noe, burde helst hele kyststrekningen fra Bretagne til Rhinmunningen besettes, og derpå sterke stridskrefter rykke fram mot Rhinen helt til Basel. Makter "vestmaktene" ennå ikke en slik stor operasjon, må de nøye seg med å danne en vestfront i luften og på sjøen i forbindelse med en nordfront Finnmark-Murmansk-Hvitehavet på land og på sjø. Disse to fronter vil kunne tvinge tyskerne til å disponere atskillige stridskrefter i vest og nord, hvorved tyskerne svekkes på hovedfronten i øst. Og husk: Tyskland må tape hvis det ikke kan slå først Russland tillands og deretter England til sjøss. Det seirer ikke ved bare å holde en stilling i øst og ved å kunne hindre landgang i vest.

Resultatet av de betraktninger som er gjort ovenfor blir: Vi tror fast på sluttseier for vestmaktene og Russland, men la oss være forberedt på at den ikke vil komme før høsten 1943. Da står vi sterkere og blir ikke så lett skuffet om det imellomtiden går litt opp og ned ved frontene: det er krigens lov.

TERDOVEN og REDERNE.

Den "edle og høysinnede" rikskommissar har smeldt og skjunt på rederne for at de ikke gikk aktivt inn for tysk seier, d.v.s. Norges varige utsløttelse som selvstendig stat. De er truet med å bli fratatt hus og hjem, mat og penger til livets opphold. Bortsett fra nasistene Thorvald Halvorsen og Stenersen håper vi at ingen andre redere vil gå fienden til hånd og dermed gjøre seg til for-redere. Den ære og glans som står av de norske sjemenns innsats i dag og våre rederes anseelse i verden - det er til syvende og sist deres dyktighet og fremsyntet norsk skipsfart har støttet seg på - er en garanti for at disse menn vil vite å værta landets heder. Som lærene, prestene, advokatene, forleggerne og mange andre vil de føre den moralske kamp til seier.

Quislingene.

Mange ting tyder på at det ikke står så godt til i quisling-(usking-)leiren. Ca. 3000 skal ha meldt seg ut av partiet siden nyttår. Medlems-tallet er nå bare ca. 40.000, d.v.s. mindre enn $1\frac{1}{2}\%$ av folke mengden. Allikevel (eller sansynligvis nettopp derfor?) tenker "føreren" å begren-se tilgangen. Det har vel også sin grunn i at de rene strebere og kjel-tringer søker til kjøttgryten. Hvilke høvede menn har vi ikke fått rundt om i landet? Den ene ordfører eller lensmann mere udugelig enn den andre og ellers rådmenn og fylkesmenn som selv under det foraktede "partistyret" aldri ville ha kommet over den rent underordnede stilling. Hvorledes kan det nå likevel gå så tålelig? Jo, det er den gamle stab av jessinger som i virkeligheten utfører det bærende og -så vidt mulig- byggende ar-beid i landet, mens de nye "førere" ingenting makter. I Norges historie har det aldri vært mere korrupsjon, større rettloshet og skjendigere til-sidesettelser av ære og moral, for ikke å snakke om den forrederske med-virkning til landets underkastelse under fremmed makt.

Apropos: Man kan ikke være disse tre tingene på en gang: hederlig, intelligent og NS.

Det meldes at Quisling tenker på å lage forerøring om at hans egen fødselsdag, 18. juli, heretter skal være nasjonal festdag istedet for 17. mai. Som grunn for at nettopp denne dag bør feires, angir han den vidunderlige historiske "kjennsgjerning" at vikingkongen Harald vant sitt største slag i arbeidet på å samle Norge den 18. juli! (Årstall ukjent! Derfor blir det jo dobbelt grunn til å feire dette som en "nasjonal sam-lings- dag!")

Tyskerne har tatt mange gisler i Namsos og på Grong i begyn-nelsen av måneden. På Grong påstod de at en kabel var blitt kuttet, og forlangte at myndighetene skulle utpøke 10 gisler på 10 minutter. De utpøkte selvsagt ingen, men fikk så beskjed at 15 skulle skaffes på 15. min., hvis ikke 20 på 20 min. osv. Det ble da tatt 15 gisler. I Namsos eksploderte tyskerne fordi noen kuer hadde trampet i forsvarsver-kene deres, og forlangte 65 gisler. På grunn av plassmangel tok de visst bare 15 allikevel.

Men hjemmefronten tåler alle støt, og humøret og oppfinasom-heten blomstrer som aldri før:

En herredskasserer etsteds nordpå hadde begynt å vise nasi-sympatier. En morgen fant han imidlertid hele dørstokken sin dekket med grønbar, og dette grønne dekket strakte seg hele veien bortover til kirkegården. Han meldte seg ikke inn i NS.

Uken 20/6 - 27/6.

Uken har bragt skuffelser, det står ikke til å nekte. Slaget i den Libiske ørken, som i forrige uke resulterte i Bell Marchins fall, er foreløpig avsluttet med at Tobruk er falt og den engelske hær har trukket seg tilbake til en forsvarslinje ved og innenfor den egyptiske grense. Enhver som med forhåpning og tillit har sett på engelskmennenes kamp i Libia må spørre seg selv etter årsaken til dette tilbakeslag. Til å begynne med sto de to hærer omtrent jevnbyrdige mot hverandre, muligens har dog tyskerne vært noe overlegen i antall og utstyr, fordi de har hatt kortere vei å føre sine forsterkninger fram over. De stadige angrep på Malta kan også ha vanskeliggjort en effektiv patruljering over den vestre del av Middelhavet, hvorved større forsterkninger kan ha nådd fram i ly av operasjonene her. De allierte på sin side må føre sitt materiell fram rundt Afrika, en reise som det tar 80-90 dager å fullføre i konvoy. Det vil sikkert også vise seg at en hel del forsterkninger og utstyr er kommet fram over Frankrike og Tunis. Det er imidlertid ennå for tidlig å dømme om dette slag. Vi får foreløpig avvente Churchills tilbakekomst fra Amerike i neste uke og debattene i Underhuset - Men så meget synes å stå fast; Tobruks fall og dermed oppgivelsen av Kapuzzo, Sollum, Halfaia og Sidi ell Barani markerer at kampen nå går inn i en viktig fase som kan få stor betydning for hele krigens varighet: forsvaret av Egypt og Suez. De alliertes tap er etter tysk oppgave ca. 30.000 fanger og ca. 100 tanks og annet utstyr som er falt i tyskernes hender. Dessuten et stort antall tanks kanoner og biler som er ødelagt. -Engelskmennene går derfor rimeligvis en god del svekket ut av slaget, mens tyskernes tap må anses betydelig mindre. Imidlertid er det lang vei gjennom Egypt til Suez og meget kan forandre seg her. Også varmen kan komme til å spille en viktig rolle for videre offensive operasjoner. Noen avgjørende betydning behøver på den annen side Egypts fall ikke å få. -Alt nå går transporten den lange veien rundt Afrika, Middelhavet er for risikabelt, så Suezkanalen er ikke lenger noen pulsåre for England, og om fronten ligger lenger framme eller lenger bak, spiller i og for seg mindre rolle. Men en seier som den i Libia er en kamfersprøyte for det tyske og italienske folk, en sprøyte som forøvrig sikkert trengs i høy grad og som nok kan forsinke utfallet, men ikke forandre det. I Russland ser det bedre ut. Tiktignok går tyskerne sterkt på, men russerne holder i alt vesentlig sine stillinger. I syd angripes Sebastopol voldsommere og voldsommere og i alt skal det være satt inn mere enn 20 divisjoner eller omkring 400 å 500 tusen mann i angrepet. Det er ikke godt å få noen sikker oversikt over stillingen i øyeblikket. Tyskerne har hatt en del framgang her, men er også kastet ut av erobrede stillinger igjen. Selve byen ligger i ruiner, men garnisonen kjemper like hårnakket videre. Russerne skal ha fått betydelige forsterkninger over havnen, og det er ennå usulig å si hvor lenge festningen kan holde stand. Hver dag den holder seg er av verdi. En må dog antagelig regne med at den må falle. Den tyske storoffensiven i Russland lar vente på seg, og det er tvilsomt om tyskerne i det hele har planer om noen storoffensiv annen enn som propaganda og nervekrig. Trassel om en vestfront, noe som de naturligvis må regne med, gjør det også vanskelig for Hitler å sette alt inn i øst. Han kan ellers lett bli overrasket i vest. Imidlertid er det ennå sikkert for tidlig å danne seg en bestemt mening om krigen i øst. Mange har ment å kunne trekke den slutning, etter det som er hendt i år, at tyskerne ikke er istand til å sette inn en storoffensiv. Alt tyder på at de forbereder en offensiv i Ukraina - en offensiv hvis mål er Kaukasus og midtøsten.

I østen angriper japanerne sterkt og har hatt noen framgang i Kina. Forøvrig foreligger det lite herfra. Kineserne har tilbakeerobret byen Werchy som danner ve nstre arm av den japanske knipetangsbevegelse. De har også bombet atskillig, og melder å ha senket 4 japanske krigsskip. Det er interessant å legge merke til hvordan tyngdepunktet i krigen i østen har flyttet seg østover i de to siste månedene. Fra Seylon mot Australia. De Alleutiske øyer og Midway. Det er hensikten om mulig å forhindre en amerikansk offensiv

fra den amerikanske vestkysten for derpå å søke å få forbindelse vestover med fronten i midtøsten, for derved å etablere en front helt fra India til Marokko. Det er i sannhet et langt lerret å bleke.

På den vesteuroppeiske front har det vært en del virksomhet i uken. Ruhr-distriktet er blitt bombet, likeså et par andre steder i vest-Tyskland, og dessuten militære mål i Frankrike og Nederlandene. Og nå natt til fredag det store masseangrepet med over tusen fly over Bremen som hovedmål. Engelskmennene tapte herunder 52 fly, eller mindre enn 5% av angrepsstyrken. Tyskernes tap under angrepene på Storbritania har vært fra 10-25%. Berøringene fra amerikanernes seier i Korallhavet har ført til at de har gått om sitt flåteprogram. I stedet for de planlagte store slagskip på opp til 60 tusen tons skal de bygge 500 tusen tons hangarskip. Det vil si ca. 20 skip på 20 tusen tons hver. Disse kan bygges meget hurtigere enn slagskipene, og alt synes å tyde på at det vil bli hangarskipene som i fremtiden blir de viktigste i sjøkrigen.

Roosevelt og Churchill har hatt viktige konferanser under Churchills besøk i Washington. De har drøftet tonnasjespørsmålet, den nye front og andre spørsmål av største viktighet. Foreløpig mener man at den amerikanske generalstabsjef general Marshall vil bli utnevnt til øverstkommanderende for de allierte armene, og det blir da han som skal virkeliggjøre å ha ansvaret for den nye front. Han har alt under forrige verdenskrig vist seg som en glimrende organisator.

Tilslutt: Selv om tapet av Libia har vært en stor skuffelse - og tyskerne forsøker naturligvis å dra størst mulig nytte av den i sin propaganda - er det derfor ingen grunn til å tape motet: sett med de rette proposjoner betyr selv tapet av Egypt og Suez, om så galt skulle skje, på ingen måte krigens avgjørelse, i høyden dens varighet. At situasjonen i dag ikke er verre her enn den var da Italia gikk med i krigen, må også understrekes. De tap engelskmennene har lidt er ikke uopprettelige: det er forsåvidt mulig at engelskmennene senere under gunstigere forhold (klima m.m.) kan gjenvinne initiativet og begynne en ny offensiv.

- o -

Siste nytt idet bladet går i pressen: Churchill er kommet tilbake fra Amerika. Det er utsendt en felleserklæring om motet, der det heter at alle viktige problemer i forbindelse med krigføringen er blitt diskutert. Det er blitt bestemt å foreta operasjoner som skal lette det tyske press i Russland, og avlaste kinesernes seige motstand. Naturlig nok kan det ennå intet sies om hva disse operasjoner går ut på. Det hersket full enighet om den allierte krigføring, og det framholdes at utsiktene til seier nå er betydelig lysere enn ved Churchill og Roosevelts møte i desember ifjor.

Natt til søndag var det nytt stort angrep på Bremen og Vest-Tyskland, samt det okkuperte Frankrike. Svære brander ble antendt i Bremen, som led sterkt under 1000-fly angrepet torsdag. Tyskerne har måttet innrømme at skaden i byen var anselig, og det meldes at tusenvis av arbeidere i all hast er blitt sendt dit for å prøve å redde de store forråd som var samlet der for å skibes nordover. Befolkningen i byen skal være meget opphisset og angstelig.

Sebastopol holder framdeles stand tiltross for hardnakket bomberegner. Hittil har angrepet kostet tyskerne 50000 falne og 2000 ødelagte tanks. Det raser voldsomme slag ved Charkov, men von Bocks offensiv har hittil hatt liten framgang. Russerne melder at lokale angrep er slått tilbake langs hele fronten.

Fra Libya meldes det søndag at det er et stort slag igang ved Marsa Matruh. Store luftslag pågår også over ørkenen, hvor de allierte fly har overtaket og ustanselig hamrer løs på aksens transportkolonner. Den allierte overlegenhet i luften er så meget mere bemerkelsesverdig som man nå rekner med at nesten 1/3 av det tyske luftvåpen opererer i Middelhavet.

Nariterroren i Polen

øker stadig. Den polske regjering har utgitt en "Svartbok" om terroren i Polen, et arbeid på 600 sider, overveldende gjennom sin faste dokumentering og det innblikk den gir i det som foregår i Polen.- Det er tydelig at det er meningen å utrydde alt som minner om polsk tradisjon og kultur. Alle polske høyere skoler er stengt, polske forfatters verk er forbudt, mange professorer sitter i konsentrasjonsleir, museenes skatter er tømt, arkivene er rippet for sine mest verdifulle skrifter, i Lody og Krakow er monumenter over frihetshelten Kosciuszko ødelagt, likeledes Chopinmonumentet i Warschau. Dertil kommer henrettelsene. Flere hundre tusen polakere er blitt henrettet. Det er meningen å knuse den polske nasjon så den aldri kan reise seg. Er det dette som kalles "nyordning"? Hva kan de gjenstridige nordmenn vente seg i det "størgermanske rom" som Goebbels og Tale-Gudbrand taler om?

- 0 -

"Nyordninga" skrider også raskt og planmessig fram i Tsjekkoslovakia, hvor tyskerne i første rekke går inn for å utrydde hele den tsjekkiske intelligens. Det tas selvsagt ikke noe slags hensyn til alder eller verdighet, et typisk eksempel er mordet på en 71 år gammel fhv. sjef for handelsdepartementet. Bare i anledning mordet på Heydrich er over 1100 uskyldige blitt skutt. Likevel feiret de frie tsjekkere i London forleden dag med sikker tro på framtiden 25-årsdagen for en stor tsjekkisk seier over en tysk armé. Med stolthet ser de fram til at historien skal gjenta seg.

Og i påvente om at deres time skal komme, drives det en utstrakt sabotasje i de okkuperte land. Fra Frankrike er det kommet en rapport som forteller om bomber som eksploderer i tyske barakker, kanaler som raser sammen, tyske offiserer som finnes drept og fabrikker som beskjeftiger tusener av arbeidere blir plutselig satt ut av virksomhet.

Intet under at tyskerne insisterer at motstanden i de okkuperte land er en av de sterkeste medvirkende årsaker til den forsinkete og mislykkete "vår"offensiv. Herrefolket prøver derfor av og til å godsnakke litt med sine vasaller. Herav også Ribbentrops fredsføler hos kong Leopold, for å få ham til å stille seg velvillig til "nyordninga", og derigjennom påvirke det belgiske folk. Kongen nektet selvsagt all diskusjon.

Siste nytt idet bladet går i pressen:

I Egypten har de britiske styrker tvunget tyskerne ytterligere tilbake ved El Alamein. Her utkjemper det heftige artilleridueller, og britene har tatt fra 600 til 1000 fanger om dagen i det siste samtidig som de har ødelagt mange tanks. RAF kanner stadig løs på Rommels-forsyninger, og deres herredømme i luften er ubestridelig. Ørkematten er stadig opflytt av svare bll fra de tyske kvarterer.

Sebastopol er falt, men det kostet tyskerne 300000 falne, for ikke å snakke om alt det tapte krigsmateriell og den flere måneder forsinkete offensiv. Russene fikk evakuert størstedelen av forsvarerne, selv de sårede, og det er ikke uten tilbake på stein av Sebastopol. Eittersom tyskerne bragte inn i byen, gikk dessuten gatene i luften under bene på dem.

På Kursk- Karkov-fronten har tyskerne hatt litt framgang, men det har kostet dem dyrt, og noen Blitz- krig er det ikke lenger tale om. Ellers er det russerne som angriper med hell på de øvrige frontavsnitt. Den russiske Svartehavsflåte er forflyttet til sikker havn.

Amerika feiret sin frihetsdag 4. juli med å delta i et flyangrep fra England mot mål i Nederland. 6 amerikanske Boston- fly deltok i toktet, det var første gang amerikanerne deltar i Europa siden 1918. Men snart setter de nok ganske andre styrker inn, dette var bare en liten forløper. I Amerika ble dagen høytideligholdt med topp-produksjon i rustningsfabrikkene. Alle gikk inn for den mest effektive måte å bevare Amerikas frihet: ved å skaffe våpen som kan knuse Aksenaktene.